

Tutkimusorganisaatioiden hankkeet ja tutkimusyhteisöt

1 Johdanto ja vastaajat

Kyselyllä yritettiin selvittää millaiset tiedot tutkimusorganisaatioiden hankkeista ja tutkimusyhteisöistä olisi mahdollista viedä OKM:n tiedejatutkimus.fi-palveluun. Sen avulla kartoitettiin mitä tietoja suomalaiset yliopistot, ammattikorkeakoulut ja tutkimuslaitokset keräävät niistä omiin järjestelmiinsä.

Webropolissa laadittu kysely lähetettiin 16.9.2020 yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kirjaamoihin. Vastausaika organisaatioilla oli perjantaihin 23.10.2020 saakka. Kyselyyn saatiin vastaukset 31 organisaatiosta:

Yliopistot: 11/13

Ammattikorkeakoulut: 11/23

Tutkimuslaitokset: 9/13

2 Tutkimusorganisaatioiden hankkeet

Hankkeilla tarkoitettiin tietokokonaisuuksia, joita kutsutaan myös tutkimusprojekteiksi, tutkimushankkeiksi ja joskus myös projekteiksi. Hanke kokoaa yhteen esimerkiksi tutkimusaiheen tutkimiseksi saadun ulkopuolisen rahoituksen (sille voi kohdistua useita rahoituspäätöksiä eri rahoittajilta), organisaation oman rahoituksen, tutkimusta tutkimusaiheen parissa tekevät tutkijat sekä käytettävät tutkimusinfrastruktuurit.

Yleisenä huomiona vastauksista ilmenee organisaatioiden monenlaiset käytännöt hankehallintoon sekä useat erilliset tietojärjestelmät hanketietojen käsittelyyn. Hanke itsessään ymmärrettiin suhteellisen yhteneväisellä tavalla. Asian eri puolia kuvaa hyvin seuraava pohdinta:

*"Tämän kyselyn käsite tutkimusprojekti, joka on laajempi kokonaisuus kuin yksi rahoitusmyöntö, on väline tutkimuksen ryhmittelyyn ja viestintään. Tieto näistä laajemmista kokonaisuuksista on tutkijoilla, tutkimusryhmillä, tutkijayhteisöillä ja verkostoilla ja siksi tutkijat itse tekevät niin halutessaan tallennuksen tutkimustietojärjestelmään. On hyvin yksilöllistä, mitkä kokonaisuudet järjestelmään tallennetaan. Esimerkiksi tutkimusprojekti voi olla sama asia kuin yksittäinen rahoitusmyöntö tai se voi sisältää useamman huippututkimusrahoituksen. Yliopistotasolla tutkimustietojärjestelmän tutkimusprojektitiedot vastaavat kysymykseen, **mitä osa yliopiston tutkijoista tutkii ja keiden kanssa projektien tuloksia on julkaistu.***

Sen sijaan täydentävän rahoituksen tiedot on hyvin ylläpidetty. Täydentävän rahoituksen ylläpitoon on olemassa palveluprosessit ja kun tiedon käyttö on jatkuvaa ja ajantasaista, pysyy aineisto laadukkaana.

Ehdotammekin, että tutkimustietovarannossa tutkimusprojektit ja rahoitusmyönnöt selvästi erotellaan toisistaan ja mietitään, minkälaista yhdenmukaista tallennustyötä tutkijoilta edellytetään tutkimusprojektien osalta.

Kysely kohdistuu etupäässä tutkimustietojärjestelmän tietoihin, mutta se ei välttämättä ole siirrettävien tietojen lähdejärjestelmä vaan tiedot voidaan koota useammasta järjestelmästä."

2.1 Hankkeet tutkimusorganisaatioissa

Kaikissa organisaatioissa hanketietoja kerätään taloushallinnon järjestelmiin. Projektinhallintajärjestelmistä hanketietoja löytyy yli puolelta vastanneista (18), mutta erityisesti ne ovat käytössä ammattikorkeakouluilla. Kv. palveluntarjoajien tutkimustietojärjestelmiä (Converis, Pure) käyttävät yliopistot ja tutkimuslaitokset keräävät hanketietoja myös niihin (9).

Näiden ohella hanketietoja on myös muissa järjestelmissä, joista erilaiset HR-järjestelmät ovat yleisimpiä (ks. taulukko).

HR-järjestelmät, henkilörekisterit, työajanseurantajärjestelmät	8
Asianhallintajärjestelmät, Dynasty, sähköinen arkisto	5
Excel, verkkolevyt, webropol, oma seuranta	5
MS Dynamics, CRM-järjestelmät	4
Julkiset verkkosivut	3
Hankehaavi	2

Hankkeita tarkasteltaessa on huomattava ettei niitä voi määrittellä rahoituksen tai toimijoiden kautta. Hankkeita on pelkästään oman budjettirahoituksen varassa, niihin liittyy yksi tai useampi ulkopuolinen rahoituspäätös tai ne ovat useamman organisaation yhteisiä. Muutamissa organisaatioissa (6) on hankkeita joihin ei liity lainkaan rahoitusta.

Hankehaavi kannattaa nostaa erikseen esille. Se kerää luonnonvara-alan tutkimushankkeiden tietoja ryhmästä tutkimuslaitoksia ja Helsingin yliopiston Viikin kampuksen tiedekunnista. Siellä julkaistut hanketiedot vastaavat monelta osin tutkimustietovarantoon suunniteltua hankkeen kokonaisuutta.

"Projekti on alakäsitelä hankkeelle. Yksittäisestä rahoituspäätöksestä tulee kirjanpitoon projekti/projektit. Useampi projekti samasta rahoituspäätöksestä muodostetaan hankkeeksi."

"Hanke voidaan ymmärtää laajempänä kokonaisuutena, johon liittyy useampia (osa) projekteja, jotka rahoitettu eri lähteistä. Kaikki ulkopuolisen rahoituksen projektit saavat oman projektinumeron, jonka avulla niitä seurataan erikseen eri järjestelmissä."

2.1.1 Tietojärjestelmien roolit hankehallinnassa

Eri järjestelmät muodostavat kokonaisuuden hankehallinnon prosessissa. Vastausten perusteella ei projekti perustetaan tyypillisimmin joko taloushallinnon järjestelmään (esim. SAP) tai projektinhallintajärjestelmään (esim. Reportronic ammattikorkeakouluissa). Näistä tietoja hyödynnetään muissa järjestelmissä ja tarvittaessa julkaistaan avoimilla verkkosivuilla (joillain organisaatioilla projektinhallintajärjestelmän roolia vastaa toiminnanohjausjärjestelmä). Vastaukset järjestelmien rooleista olivat hyvin kattavat ja heijastavat toisaalta tutkimusorganisaation sektoria ja vielä enemmän organisaation omaa prosessia. Näiden lisäksi osa vastaajissa toimii viranomaisten verkoissa, jolloin turvallisuusasiat asettavat reunaehdot tietojen siirtymiselle. Kirjavaa kokonaisuutta kuvannee parhaiten muutama lainaus avokysymyksistä.

"Hallinnolliset tiedot projektinhallintajärjestelmässä, taloustiedot talousjärjestelmässä, kumppanitiedot CRM -järjestelmässä, sopimukset Dynasty -järjestelmässä."

"Hankeideat viedään Reportronic-järjestelmään, jossa ideoille haetaan valmistelulupaa. Järjestelmässä seurataan käynnissä olevien hankkeiden työaikoja ja hankkeille kertyviä kustannuksia. Myös hankkeiden arkistointi tapahtuu Reportronic -järjestelmässä. Rajapinnat mm. arkistohallintajärjestelmään, Peppi, HR-, palkkahallinto-, ja kirjanpitojärjestelmiin"

"Tutkimusprojekti on ydintietomallissa projektin tunnusmerkit täyttävä tutkimus- tai kehittämisponnistus, jonka avulla hallitaan ja viestitään meneillään olevasta projektimuotoisesta tutkimuksesta ja muusta kehittämistoiminnasta. Yksiköt ja taloushallinto käsittelevät tutkimusprojektien täydentävän rahoituksen hakemuksen ja myönnetyn rahoituksen tietoja taloushallinnon järjestelmissä. Tutkimusrahoitusmyöntö jaetaan taloushallinnon tarpeiden mukaisesti taloustiedoiksi. Tutkija voi tallentaa ja käsitellä omia tutkimusprojektejaan tutkimustietojärjestelmässä ja julkaista tutkimusprojektit yliopiston tutkimusportaalissa ja henkilöhaussa. Yksiköt julkaisevat tutkimusprojektien tietoja verkkosivuillaan."

"Tutkimustietojärjestelmän osalta järjestelmässä on tiedot hankkeista, jotka ovat saaneet ulkopuolista rahoitusta ja myös tilaustutkimushankkeista. Tutkimustietojärjestelmään kerätään tietoja toistaiseksi satunnaisesti. Siinä projekti = rahoittajan määrittelemä hanke."

"Tutkimuksen hanketietoja seurataan ainoastaan taloushallinnon osalta sisäisessä johdon tietojärjestelmässä. Kaikkiin hankkeisiin tai projekteihin liittyy rahoitus."

"Valtiolla on käytössä Kieku-järjestelmä sisältää yhteiset talous- ja henkilöstöhallinnon prosessit (taloushallinnon toiminnallisuudet perustuvat SAP FICO -sovellukseen). Kiekuun sisältyviä ja projekteihin/hankkeisiin liittyviä taloushallinnon prosesseja ovat tulojen käsittely, menojen käsittely, kirjanpito ja sisäinen laskenta. Projekteille/hankkeille avataan kirjanpitoon projektinnumero, jonka avulla seurataan projektin/hankkeen taloutta ja jolle kirjataan projektin/hankkeen tulot ja menot."

"Projektien valmisteluvaiheen seuranta ja koordinaatio tehdään sisäisellä Excel-työkalulla"

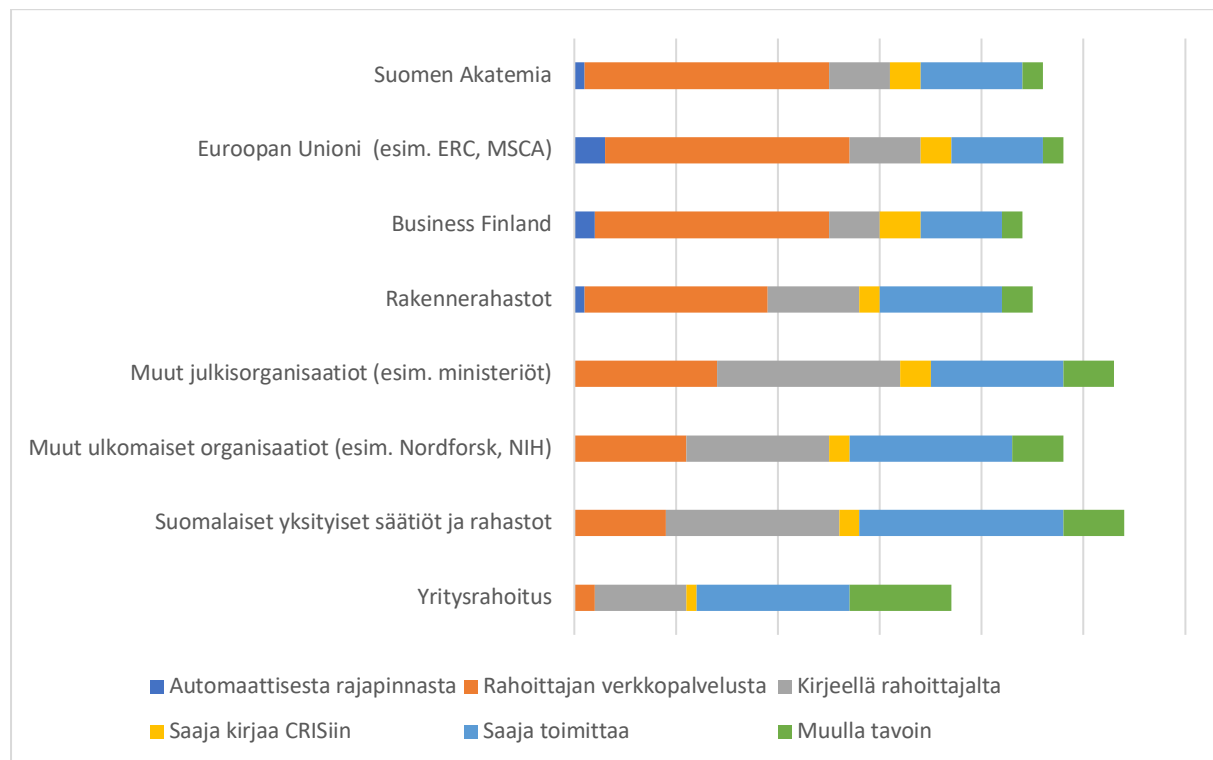
Yhdessä vastauksessa tuotiin esille myös hakuvaihe:

"CRM-järjestelmässä seurataan rahoitushaku-vaihetta. Ulkoista rahoitusta saavalle hankkeelle avataan toiminnanohjausjärjestelmään (ERP) oma projekti/aliprojekti, jonka alla tapahtuu hankkeen talouden suunnittelu ja seuranta"

2.1.2 Tieto myönnetystä rahoituksesta

Selvä havainto on ettei tutkimusrahoittajilla ole rajapintoja (tai niitä ei kyetä käyttämään), joista tieto myönnetystä rahoituksesta tulisi suoraan tutkimusorganisaatioon. Vain kolmella organisaatiolla on käytössä rajapinta Akatemian, Business Finlandin tai EU:n päätöstietoihin. Pääasiassa tiedot saadaan joko rahoittajan verkkosivulta tai päätöksen saanut hankkeen vastuhenkilö toimittaa tiedot hallintoon. Erityisesti mainittiin kotimaisten säätiöiden

käytäntöjen olevan kirjavit. Muista julkisorganisaatioista tieto saapui myös kirjaamoon. Kysymykseen pystyi valitsemaan usean vaihtoehdon.

Vastauksista ei voi vetää johtopäätöksiä, että jotkin rahoituspäätösten tiedot olisivat muita olennaisimpia. Varsinaisen päätöksen lisäksi sen kaikki tiedot ovat tärkeitä. Yksittäiset tiedot vaihtelevat rahoittajan ja rahoitusmuodon mukaan. Kaikissa vastauksissa mainittiin ainakin nämä tiedot:

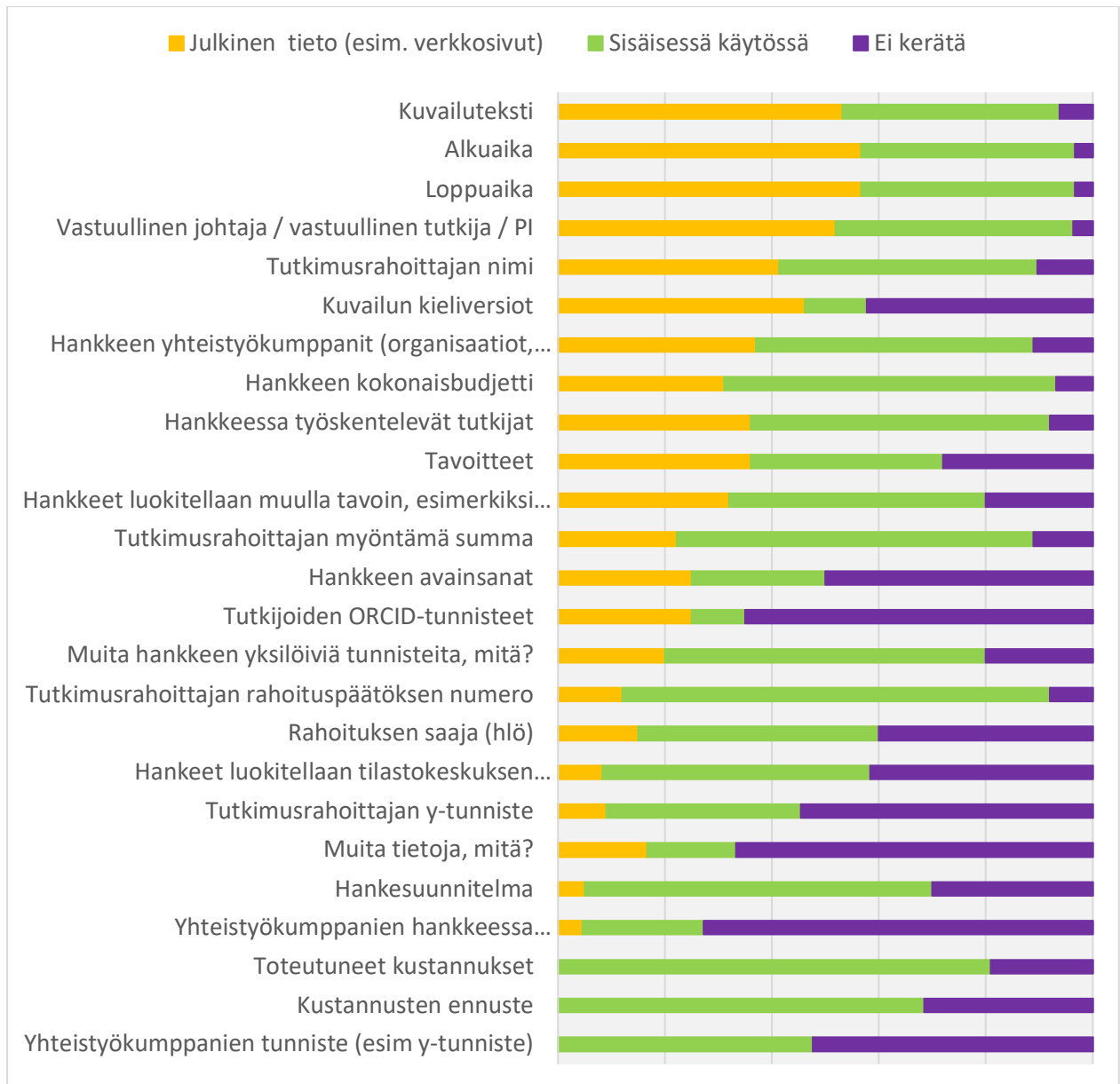
- hankkeen nimi (muutamassa myös lyhenne ja kuvaus)
- hankkeeseen liittyvät päivämäärät (alku, loppu, kesto-aika, mutta myös maksuihin liittyviä päivämääriä),
- rahoittaja,
- hankkeen vastuullinen tutkija (muutamassa myös muut hankkeeseen osallistuvat tutkijat),
- myöntösumma (hankkeen budjetti, omarahoitusosuus, muut rahoitusosuudet),

Näiden ohella useita mainintoja saivat myös yhteistyötahot (konsortion osapuolet), osahankkeet sekä rahoitusehdot. Vastauksissa nostettiin esiin myös päätöksiin liittyvät sopimukset, joissa määritellään rahoittajan kannalta keskeiset tiedot. Samoin kuin edellisessä luvussa taloushallinnon järjestelmien tärkeys tuli ilmi – projektit perustetaan esimerkiksi SAP-pohjaiseen järjestelmään, josta tiedot siirtyvät eteenpäin.

CRIS-järjestelmien (Purea käyttävä organisaatio) näkökulmasta tärkeiksi tiedoiksi yksi vastaaja mainitsi hankkeen yhteistyökumppanit, kuvauksen, nimen ja lyhenteen.

2.2 Hanketietojen käsittely tutkimustietojärjestelmässä tai vastaavassa järjestelmässä

Kohdassa kysyttiin laajemmin asioita liittyen hankkeiden rakenteeseen, aikoihin jne. Näillä pyrittiin hahmottamaan asioita, jotka on otettava huomioon mahdollista hanketietojen siirtoa toteutettaessa. Näitä ei ole tarpeen käsitellä tiivistelmässä (esimerkiksi ”*Voiko hankkeilla olla hierarkkinen rakenne vai ei?*”). Vastaukset jakautuivat suunnilleen 50-50).

Kysytyjen tietojen lisäksi mainittiin kerättävän:

- hankkeisiin liittyviä julkaisutietoja, tietoja tutkimusaineistoista. Linkityksiä eri tietokokonaisuuksien välille tehdään käsin.
- kustannuspaikkatietoa, tietoa kielteisistä rahoituspäätöksistä, korkeakoulun rooli hankkeessa, hankkeen vaiheistukseen liittyvää tietoa

Tiedot järjestelmiin kerätään valtaosin manuaalisesti. Joko tutkijat itse kirjaavat tietoja tai kuten valtaosassa vastauksista hallinnon asiantuntijat tekevät työn. Vastaus ei ole yllättävä ottaen huomioon järjestelmien roolin ja käyttötarkoituksen. Organisaatioiden sisällä eri järjestelmien välillä (lähinnä taloushallinnosta) siirtyy jonkin verran tietoja.

Hanketietojen päivittämistiheydestä ei pysty nimeämään mitään yleistä johtopäätöstä. Tietojen päivittyminen on vastausten perusteella riippuu paljon hankkeesta, hankkeen tyypistä ja rahoittajasta. Jotkut tiedot päivittyvät useasti, osa on pysyviä, osa muuttuu tarvittaessa ja jotkin useammin. Myös päättyneiden hankkeiden tiedot voivat muuttua – tai sitten ei (jakauma 40-60). Tosin tässä on selvä ero ammattikorkeakoulujen ja muiden välillä.

Ammattikorkeakouluissa hanketiedot säilyvät muutamaa (3) poikkeusta lukuun ottamatta muuttumattomina päättymisen jälkeen.

”Tiedot syötetään käsin, koska muissa järjestelmissä tiedot ovat muodossa, joka ei sovellu julkistamiseen, esim. tiivistelmä on taloushallinnon järjestelmissä tarkoitettu vain sisäiseen käyttöön eikä usein sisällä kuvausta, joka sopisi julkisesti esitettäväksi. Lisäksi muista järjestelmistä usein puuttuu tutkimustietojärjestelmässä tarvittavia tietoja.”

”Myönteisen rahoituspäätöksen tultua projektipäällikkö ja projektiin nimetty taloushenkilö täyttävät yhdessä projektin perustamislomakkeen, jolla tiedot eri järjestelmiin kerätään. Osa tiedoista siirtyy suoraan muihin järjestelmiin SAPista ja osa perustiedoista syötetään manuaalisesti projektin hallintajärjestelmään.”

”Rahoitushakemuksen tiedot syötetään järjestelmään käsin joko tutkijan tai hallinnon toimesta. Myönteisen rahoituspäätöksen saaneista hakemuksista muodostuu automaattisesti hanke, jossa perustiedot täydennetään hallinnon ja PI:n toimesta.”

”[Tiedot päivittyvät] Hankkeesta riippuen, toisilla hankkeilla ei muutoksia ollenkaan, toisille haetaan jatkoaikaa ja joillekin haetaan muutoksia budjetteihin. Muutoksia keskimäärin 0-3/hanke.”

”Perustiedot muuttuvat harvoin, mutta hankkeen sisällä tehtävä henkilöresursointi voi taas muuttua hyvinkin usein.”

”Voi muuttua useamman kerran hankkeen keston aikana. Taloustiedot muuttuu/päivittyy koko ajan.”

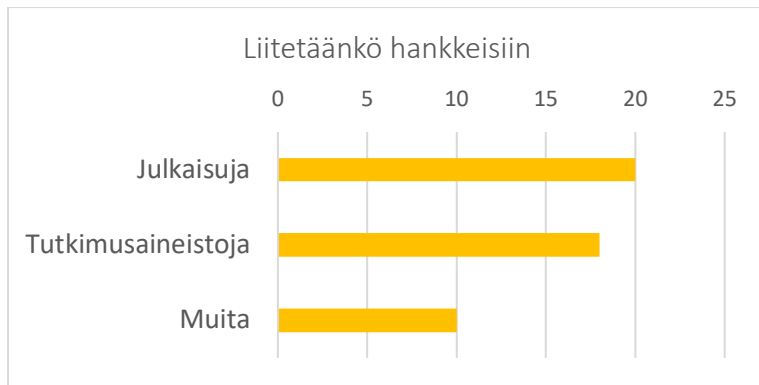
2.2.1 Tunnisteista

Tutkimustietovarannon näkökulmasta hankkeisiin liittyvät tunnisteet ovat sen käyttötapausten toteuttamiseksi tärkeitä. Asiaan kannattaa tulevaisuudessa kiinnittää huomiota, koska vastausten perusteella erilaisia tunnisteita on saatavilla vain puolesta järjestelmiä. Todennäköisesti osa olisi muissa edellisessä luvussa mainituissa järjestelmissä, mutta tätä ei kysytty. Eroa tutkimustietojärjestelmiä tai muita järjestelmiä käyttävien organisaatioiden vastauksissa ei tältä osin ollut. Muut mainitut tunnisteet ovat järjestelmien sisäisiä yksilöiviä koodeja, taloushallinnon tunnisteita, rahoittajan tunnisteita tai diaarinumeroita.

2.2.2 Tutkijoiden ja muiden tietojen liittäminen hankkeisiin

Tutkimustietovarannon eräänä tavoitteena on yhdistää tutkimustuotoksia, -resursseja, rahoituspäätöksiä ja tutkijoita toisiinsa. Kyselyssä kysyttiin tähän liittyen laajasti jo valmiista kytköksistä em. tietojen ja hankkeiden välillä. Seuraavan kuvan perusteella noin 2/3 vastaajista on liitoksia tutkimustuotoksiin, tosin yhdessä vastauksessa tarkennettiin julkaisujen tarkoittavan rinnakkaistallenteita EU- ja Akatemiahankeissa. Muita mainittuja tietoja olivat:

- Tutkimusinfrastruktuurien tiedot (2)
- Aktiviteettitiedot ja tiedot palkinnoista
- Prototyypimalleja, pilotointiraportteja, IPR-tietoja

Avovastauksilla syvennettiin tutkimustuotosten ulkopuolisten resurssien (tutkimusinfrastruktuurit mainittiin useimmin) liittämistä hankkeisiin. Mikäli sellaisia, tieto on vapaana tekstinä eikä rakenteista. Rakenteinen tieto nousi esille vain tutkimusinfrastruktuurien osalta muutamassa (3) tapauksessa.

”Hankesuunnitelmassa määritellään tarvittavat tutkimusympäristöt. Järjestelmiin tätä tietoa ei kerätä.”

”Työajan seurannan kautta, infraa käyttävät henkilöt kirjaavat lisäkoodin, mikäli hanketyössä on käytetty infraa. Välillisesti laskutetaan infran käyttöä hankkeilta suuremmalla yleiskustannuskertoimella.”

”Ulkoisilla verkkosivuilla hankkeiden sivuilla on vapaassa tekstissä mainintoja infran käytöstä.”

”Tutkimustietojärjestelmässä projekti sisältää pakollisena tietona tiedot henkilöistä, organisaatioista”

Tutkijoiden liitos hankkeisiin tapahtuu pääasiassa projektinhallintaohjelmistoissa (kuten Reportronic). Niistä tieto voi liikkua muihin järjestelmiin. Lähtökohta voi olla myös työajanhallintajärjestelmä tai taloushallinnon palkanmaksuprosessi.

Tutkimustietojärjestelmissä vastuu muiden tutkijoiden lisäämisestä hankkeeseen on vastuullisella tutkijalla (PI) tai hankkeen sinne luoneella henkilöllä. Myös hankkeessa työskentelevä tutkija voi itse pyytää kytköksen tekemistä järjestelmän kautta. Järjestelmät tukevat niissä valmiina olevien henkilöiden kytkemistä hankkeisiin.

”Tutkijat liitetään työaikakirjauksen perusteella projektiin. Tutkijat eivät valitettavasti aina tiedä, mille alahankkeelle heidän pitäisi kirjata tuntinsa (ja sillä tavalla tieto siitä, että osallistuvat ko. projektiin), joten tutkimustuokset liitetään joskus väriin alahankkeisiin”

”Projektin tutkimustietojärjestelmään lisännyt tutkija liittää tutkijat hankkeeseen. Lisäksi tutkija voi järjestelmän kautta pyytää linkitystä. Taloushallinto liittää Palkkajyvitysjärjestelmään ne henkilöt, joiden palkkakustannuksia kohdennetaan hankkeelle.”

”Resursointi eli tutkijoiden liittäminen hankkeeseen tapahtuu projektinhallintajärjestelmässä (Reportronic).”

Luvun kysymykset koskivat nimenomaan tutkimustietojärjestelmiä tai projektinhallintajärjestelmiä (joka ammattikorkeakouluissa usein on Reportronic).

Yhteenvetona vastauksista voi todeta, että järjestelmissä hankkeissa on olemassa tieto siinä työskentelevistä henkilöistä. Mutta tieto ei välttämättä ole yhdenmukaista organisaatioiden välillä eikä edes yhteneväistä organisaatioiden sisällä. Mikäli päädytään tuomaan hanketietoja tutkimusorganisaatioista asiaan on kiinnitettävä huomiota.

Tutkimustietovarannon kaltaisessa palvelussa voi herkästi välittyä mielikuva ”täydellisestä tiedosta” vaikka moni hankkeessa työskentelevä tutkija puuttuu.

2.3 Organisaatioiden väliset yhteishankkeet

Hankkeet ovat usein organisaatioiden välisiä ja yhteistyökumppaneina on sekä toisia tutkimusorganisaatioita että yrityksiä tai kansainvälisiä tahoja. Yhteishankkeiden tietojen näyttäminen yhtenä kokonaisuutena tutkimustietovarannossa on tavoitteena hyvä. Realistisesti katsottuna sen toteuttaminen ei välttämättä ole yksinkertaista. Käytännöt vaihtelevat aivan samoin kuin aiemmin yleisesti hankkeita koskevassa osuudessa on todettu.

Yhteishankkeiden osalta vastauksissa tuli toistuvasti ilmi muutama asia. Yhteishankkeita käsitellään samalla tavoin kuin muitakin hankkeita. Hankkeen omaa osuutta koskevat tiedot ovat organisaation käytössä projektinhallintajärjestelmässä eikä niitä jaeta yhteishankkeen muiden osapuolten kanssa. Kahdessa vastauksessa tuotiin esille yhteishankkeen osapuolten tietojen yhdistyvän nimenomaan rahoittajan järjestelmissä kyseistä rahoituspäätöstä koskien.

”Yhteishanketta koordinoiva organisaatio käsittelee yhteishankkeen tietoja, vastaa hankkeen toteutumisesta ja raportoinnista sekä esimerkiksi usein ylläpitää hankkeen verkkosivustoa. Osallistuvat organisaatiot käsittelevät kukin omat operatiiviset tietonsa.”

”projektinhallintajärjestelmässä tieto yhteistyökumppanista ensisijaisesti tekstikentässä”

”Kirjanpidossa on oman organisaation tiedot ja rahoittajan järjestelmissä kootaan koko hankkeen toteuttajien tiedot yhteen”

Yhteistyötahoista tiedossa on vähintään nimi tekstimuodossa jossain käytetyistä järjestelmistä (esim. CRM). Myös laajempia tietoja tallennetaan organisaation omista käytännöistä riippuen. Näitä ovat esimerkiksi yhteistyöorganisaation kotimaa, verkkosivu, muut nimet, ja mahdolliset yhteyshenkilöt. Tunnisteista käytössä ovat y-tunnus (kotimaiset) tai ainakin EU-hankkeiden osalta PIC-koodi. Kaikki organisaatiot eivät tallenna tunnisteita. mutta kaikilla organisaatioilla niitä ei löydy.

Tutkimustietojärjestelmiin tietoja tallennetaan vaihdellen, kuten yllä aiemmin on kuvattu.

”Reportronicissa on hankkeen yhteistyökumppaneiden nimet ja mahdollisesti maa. Hankevalmistelun yhteydessä syntyy dokumentteja, joissa esim. partnereiden PIC-koodit ovat määriteltä. Nämä dokumentit tallennetaan Reportroniciin (tarvittaessa Dynastyyn)”

”Suoraan järjestelmiin ei viedä tällä hetkellä tietoja, mutta Webropol lomakkeilla kerätään yhteistyöorganisaatioiden tiedot, mutta niitä ei kootusti kerätä mihinkään. Ulkoisille verkkosivuillemme keräämme hankkeiden yhteistyöorganisaatioita ja rahoittajia logoineen. Tulevaisuudessa on mahdollista ulkoisilla verkkosivuillemme listata hankkeet, joissa tietty yhteistyöorganisaatio mukana”

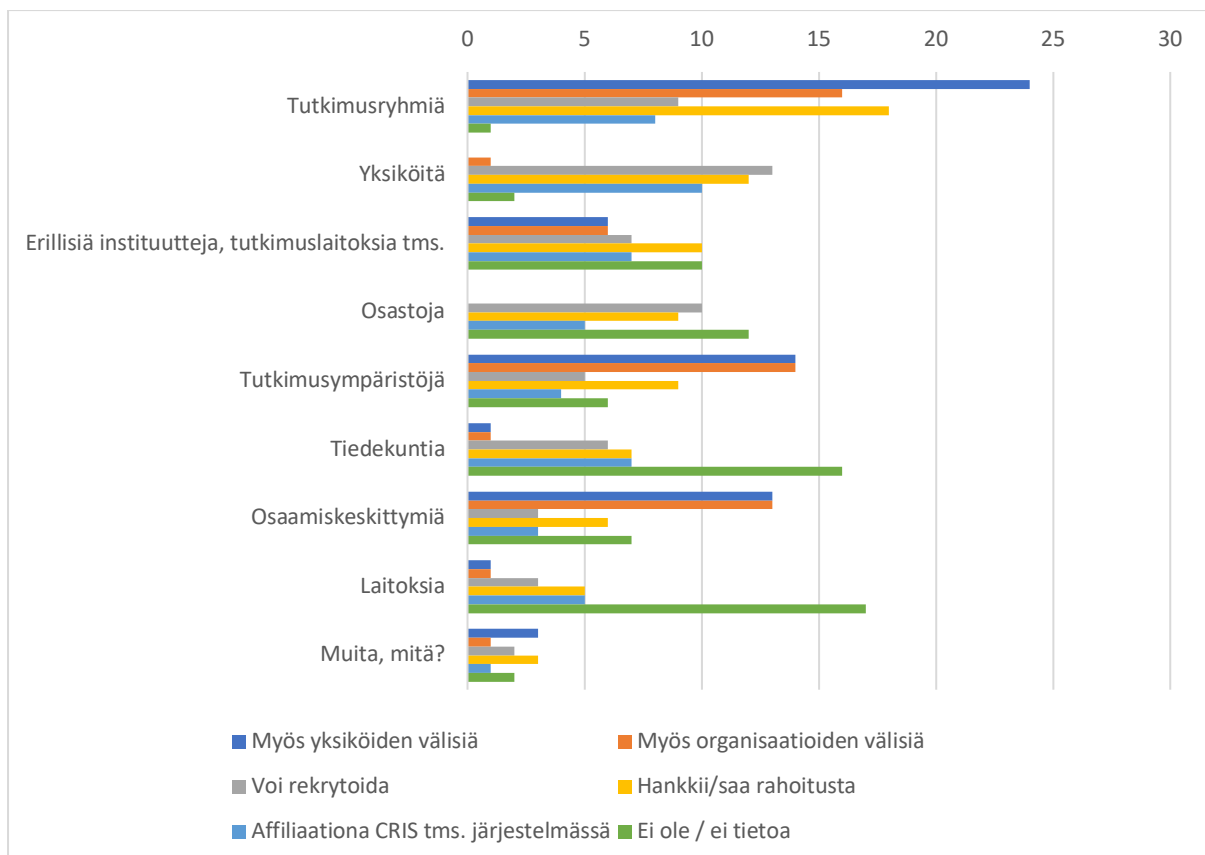
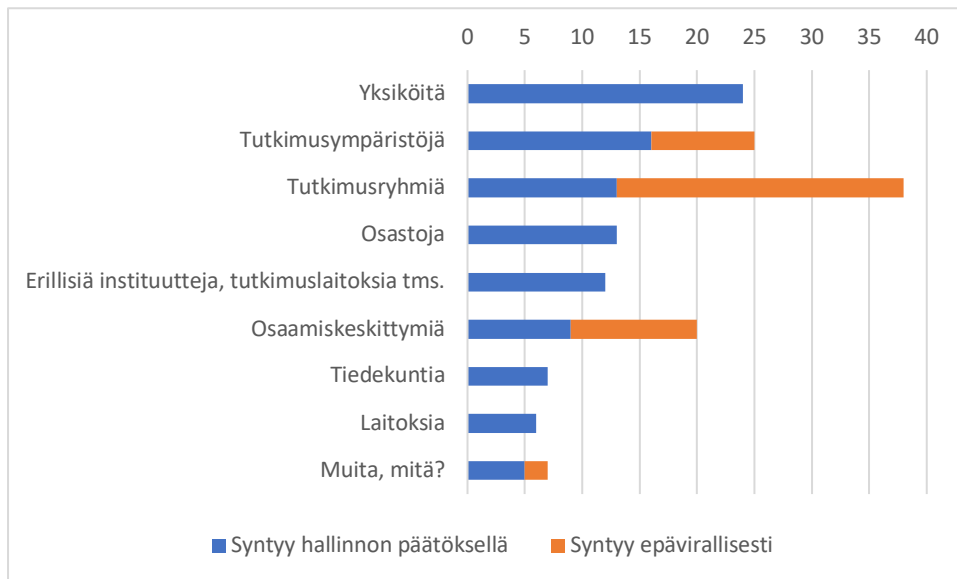
”Tutkimustietojärjestelmässä on yhteistyöorganisaation nimi ja yhteistiedot. Yhteistyöorganisaatiolla voi olla tunnus, mutta organisaatio voi olla järjestelmässä useamman kerran. Lisäksi projektihallinnassa (talousjärjestelmä) on rahoittajan tieto ja maksajatieto ja asiakkuuksien hallinnassa lisäksi muita tietoja. Pääsääntöisesti talousjärjestelmästä löytyy myös y-tunnus. Nämä eri järjestelmien tiedot eivät kuitenkaan pääosin ole yhteiskäyttöisiä. Lisäksi tutkimusprojektien tuloksena julkaistavissa tutkimustuotoksissa on kumppanuustietoja.”

Muutamissa vastauksissa mainittiin edellisen lainauksen kanssa yhtenevästi, että yhteistyöorganisaatioiden tietoja kertyy julkaisutietoja kerätessä. Tiedonkeruun luokittelun vuoksi tieto voi tosin olla yleistasolla kv-yhteisjulkaisu/yrityksen kanssa tehty julkaisu/ jne.

”Julkaisujärjestelmään koodataan kotimaiset yliopistot ja tutkimuslaitokset (yksilöiden organisaatio); ulkomaisesta yhteistyöstä maininta yhteistyöhankkeesta (ei organisaatitietoa yksilöidysti);”

3 Tutkimusyhteisöt

Kyselyn toinen itsenäinen osio koski tutkimusyhteisöitä. Niillä tarkoitetaan jonkin tutkimusteeman ympärille muodostunutta usein monitieteistä tutkijoiden yhteenliittymää, johon kuuluvat tutkijat voivat tulla yhden organisaation eri yksiköistä tai eri organisaatioista. Tietoja tutkimusyhteisöistä on tarkoitus ajateltu kerättävän tutkimustietovarantoon tutkijan tietojen yhteydessä ja niihin kytkeytyy esimerkiksi tuotoksia ja aiemmin käsiteltyjä mainittuja hankkeita. Tutkimusyhteisön käsite voidaan ymmärtää organisaatioista riippuen eri tavoin. Kuva kertoo miten organisaatioissa erilaiset yksiköt syntyvät. Kysymyksessä pystyi valitsemaan myös molemmat vaihtoehdot.

Kysymyksen jälkimmäisessä osassa kysyttiin millaisia ominaisuuksia yksiköillä on esimerkiksi liittyen niiden toimivaltaan hankkia rahoitusta tai rekrytoida henkilöitä. Epävirallisesti syntyneet yhteisöt ovat myös usein yksiköiden välisiä, ovathan ne varsinaisen hallintorakenteen ulkopuolella. Muita mainittuja olivat:

- Työryhmät (esimerkiksi opinnäytteille ja opiskelijaprojekteille,
- Tutkimusyhteisöt
- Palveluita varten perustetut erillislaitokset (kuten kirjasto, IT).
- Tulosalueet,
- Tiimit,
- Tutkimusohjelmarakenne, joka syntyy organisaation virallisella päätöksellä. Ohjelmien ympärille muodostuvat epävirallisempaan temaattiseen yhteistyöhön pohjautuvat verkostot.

Virallisen organisaation tiedot ylläpidetään hallinnon eri järjestelmissä, kuten esimerkiksi SAP:ssa, intrassa, taloushallinnon järjestelmissä ja henkilötietojärjestelmissä. Epävirallisten yhteisöjen tietoja ei sen sijaan ylläpidetä järjestelmällisesti välttämättä missään. Tutkimusryhmien tiedot voivat olla osana projektin tietoja (projektinhallintajärjestelmässä / tutkimustietojärjestelmässä). Tutkimusyhteisöt taas saatetaan esitellä organisaation verkkosivuilla, ylläpitää tutkimustietojärjestelmässä tai antaa yhteisön itsensä päättää siitä. Käytännöt ovat siis kirjavita ja riippuvat paljon siitä kuinka organisaatio on järjestänyt oman toimintansa.

Vastauksista ilmeni, että käsitys tutkimusyhteisöstä vaihteli ja oli jossain määrin epäselvä. Erityisesti kysyttäessä tutkijan affilioitumista.

”Yleensä tutkimusyhteisöjen kokoonpanot ja muut tiedot ylläpidetään tutkimustietojärjestelmässä. Tämä johtuu siitä, että tutkimusyhteisöt eivät yleensä ole palkkaa maksavia yksiköitä ja siksi tietoa henkilön ja yksilön relaatiosta ei saada lähdejärjestelmistä. Tutkimusyhteisöt voivat käyttää omia tietojaan raportoinnissa sekä julkaista tietonsa tutkimusportaalissa ja yliopiston verkkosivuilla.”

”Hallinnon päätöksellä olevat tiedot tulevat taloushallinnosta ja epävirallisesti muodostettujen tutkimusryhmien ja -yhteisöjen tiedot luo CRIS:n pääkäyttäjät.”

”Laitoksen omat rakenteet työjärjestyksen ja organisaatorakenteen kautta; Projektisalkkujen ja tutkimusohjelmien hallinnon kautta; Osa on luonteeltaan sopimusperusteista toimintaa (esim. instituuttien jäsenyys tai muu yhteenliittymä), näillä on tyyppillisesti johtoryhmä”

”Tutkimusympäristöiksi luin huippuyksiköt, flagshipit ja platformat. Osa huippuyksiköistä on luotu tutkimustietojärjestelmään käsin. Platformat ovat löysiä tutkimusyhteisöjä, jota ei ole luotu järjestelmään”

Tutkijan affilioituminen yksiköihin tapahtuu pääasiassa työ- tai muun sopimussuhteen perusteella. Vastaavasti se voi tapahtua myös projektikohtaisesti tutkijan osaamisen perusteella. Tutkimusryhmiin ja yhteisöihin affilioituminen on taas vähemmän säänneltyä ja riippuu myös yhteisöstä itsestään. Affiliaation voi tutkimustietojärjestelmässä lisätä esimerkiksi yhteisö itse tai palveluasiantuntijat. Eräässä mielessä voisi ajatella, että tutkimusyhteisö kutsuu jäsenensä.

Tutkimusryhmiin kuulumisen määrittelevät professorit ja vastuulliset johtajat. Tutkimusryhmän olemassaolo on riippuvaista sen saamasta rahoituksesta.

”Tutkija palkataan johonkin tiettyyn tutkimusyksikköön. Työsopimuksessa sovitaan tarkemmin työn sisällöstä eli voi tehdä työtä myös useampaan tutkimusyksikköön. Osaamisen perusteella tutkija liittyy eri tutkimusryhmiin.”

”Oman organisaatioyksikkönsä, julkaisujen ja projektien kautta.”

”Tutkimusyhteisö itse määrittelee.”

”Ei affiloidu erikseen tutkimusyhteisöön, affiliaatio on koko tutkimusorganisaatio”

”Työsopimuksen kautta tyypillisesti, tutkimusryhmiin tutkimusalansa kautta”

Kyselyn lopussa tiedusteltiin avoimella kysymyksellä yleisesti näkemyksiä tutkimusyhteisöistä. Ajatukset ovat sellaisenaan mielenkiintoisia ja ne kaikki ovat sen vuoksi alla:

Osaamiskeskittymistä ja ekosysteemeistä on keskusteltu, mutta ne päätettiin jättää pois tutkimustietojärjestelmästä. Tutkijoiden väliset suhteet (myös ulkoisiin toimijoihin) näkyvät tutkijan profiilissa olevassa verkostokaaviossa. Näiden tiedot tulevat automaattisesti tutkijan tekemisistä (lähinnä julkaisuista).

On olemassa jonkin verran tarvetta yliopistojen yhteisten tutkimusyhteisöjen toiminnan raportoinnin ja viestinnän mahdollistamiseen. Laajempaa käyttöä voisi olla kansainvälisten

Tutkimuksen tekemisessä korostuu jatkossa yhä voimakkaammin jo hakuvaiheesta lähtien erilaiset poikkitieteelliset ja eri tutkimusryhmien väliset yhteiset konsortiot, joten tämän huomiointi tulevaisuudessa on erittäin tärkeää sekä yhteisten ratkaisujen että toimivien rajapintojen näkökulmasta

Tutkimusyhteisöjen verkostomaisuus kuvaa tutkimusta monipuolisemmin kuin mitä hierarkinen yliopisto/tiedekunta/osasto – näkökulma tarjoaa. On kuitenkin harkittava,

tutkimusyhteisöjen raportoinnin ja viestinnän tukemisessa. Tutkimustietovarannolla voisi olla tässä selkeä tehtävä.

milloin tutkimusyhteisötietoa voidaan hyödyntää ja onko tutkimustietovarantoon tarpeen ottaa kaikkia yksikkötietoja. Toisaalta olemme huomanneet, että monella tutkijalla tutkimusryhmä tai tieteenalayhteisö on se pysyvä tutkimusympäristö.

Henkilöprofiilien näkökulmasta on yleisesti ottaen tarve lisätä tutkijoiden affiliaatioihin myös muita yksiköitä kuin mistä henkilö saa palkkansa.

Metropolian suunnitelmissa on avata tutkimusyhteisöjään ja tutkimusinfrojaan laajemmin eri organisaatioiden tutkijoille

Epävirallisten yhteisöjen tietojen kerääminen tulee olemaan erittäin haasteellista.

Tutkimusyhteisöt koostuvat aihealueeseen liittyen, johon asiantuntijoita oman osaamispuoleltaan voi kuulua. Yhteisöt eivät ole henkilösidonnaisia

Platformtien rooleja mietitään. Tutkimusyhteisöihin liittyvä tiedontarve on suuri ja tällä hetkellä emme voi tuottaa riittävästi tietoa yhteisöjen tai johdon tarpeisiin.

Maanmittauslaitoksella on useita yhteisprofessuureja yliopistojen kanssa